

Koe on kaksiosainen. Osassa I on kuusi 20 pisteen tehtävää ja osassa II kolme 30 pisteen tehtävää. Saat vastata enintään 5 tehtävään. Näistä tehtävistä enintään 2 saa olla osasta II. Kokeen maksimipistemäärä on 120. Sen saavuttaminen edellyttää, että vastaat 2:een II-osan tehtävään.

Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.

OSA I 20 p. tehtävät. Vastaa 3–5 tehtävään.

1. Vallan kolmijako-oppi (ei aineistoa)
2. Jakamistalous (ei aineistoa)
3. Strasbourg Euroopan parlamentin istuntopaikkana ja eurooppalaisena kulttuurimuistomerkkinä (aineistona videokatkelma, ei käytettävissä jälkikäteen)
4. Sanoma- ja aikakauslehtien levikki (aineistona kaksi tilastollista kuviota)
5. Avio-oikeus (ei aineistoa)
6. Kuluttajansuoja (ei aineistoa)

OSA II 30 p. tehtävät. Vastaa 0–2 tehtävään.

7. Kansalaisaloite poliittisena vaikuttamiskeinona (aineistona tilastollinen taulukko)
8. Euroopan keskuspankin rahapolitiikka (aineistona tekstikatkelma ja tilastollinen kuvio)
9. Euroopan unionin nykytila ja tulevaisuus (aineistona piirros ja kaksi tekstikatkelmaa)

OSA I Vastaa 3–5 tehtävään. Saat vastata osien I ja II tehtävistä yhteensä enintään 5:een.

1 Vallan kolmijako-oppi (20 p.)

Mitä tarkoitetaan vallan kolmijako-opilla, miksi vallan kolmijakoa on pidetty suositeltavana, ja millä tavoin kolmijako toteutuu Suomen poliittisessa järjestelmässä?

2 Jakamistalous (20 p.)

Jakamistaloudessa kansalaiset lainaavat omistamiaan resursseja, kuten työvälineitä, vastavuoroisesti toistensa käyttöön tai vaihtavat keskenään palveluita. Viime aikoina jakamistaloudeksi on myös alettu nimittää liiketoimintaa, jossa liikeyritys omistaa palvelunjakoalustan ja yhdistää sen avulla palvelua ei-ammattimaisesti tarjoavat henkilöt palvelun ostajiin. Ostajat maksavat tällöin palvelusta rahalla. Tällaisia yrityksiä ovat muiden muassa taksipalvelua välittävä Uber ja lyhytaikaista majoitusta välittävä Airbnb. Liiketoimintamalli on herättänyt runsaasti julkista keskustelua niin puolesta kuin vastaan. Pohdi, millaisia etuja ja heikkouksia jakamistaloudella ja sen liiketoiminnallisilla sovelluksilla on. Tarkastele asiaa yksityisen palvelun tarjoajan ja ostajan sekä kansantalouden näkökulmasta.

3 Strasbourg Euroopan parlamentin istuntopaikkana ja eurooppalaisena kulttuurimuistomerkkinä (20 p.)

Euroopan parlamentti kokoontuu useimmiten Brysselissä, mutta neljänä päivänä kuukaudessa istuntoja pidetään myös Strasbourgissa Ranskassa.

Aineisto:

3.A Videokatkkelma: Strasbourg (ei käytettävissä jälkikäteen)

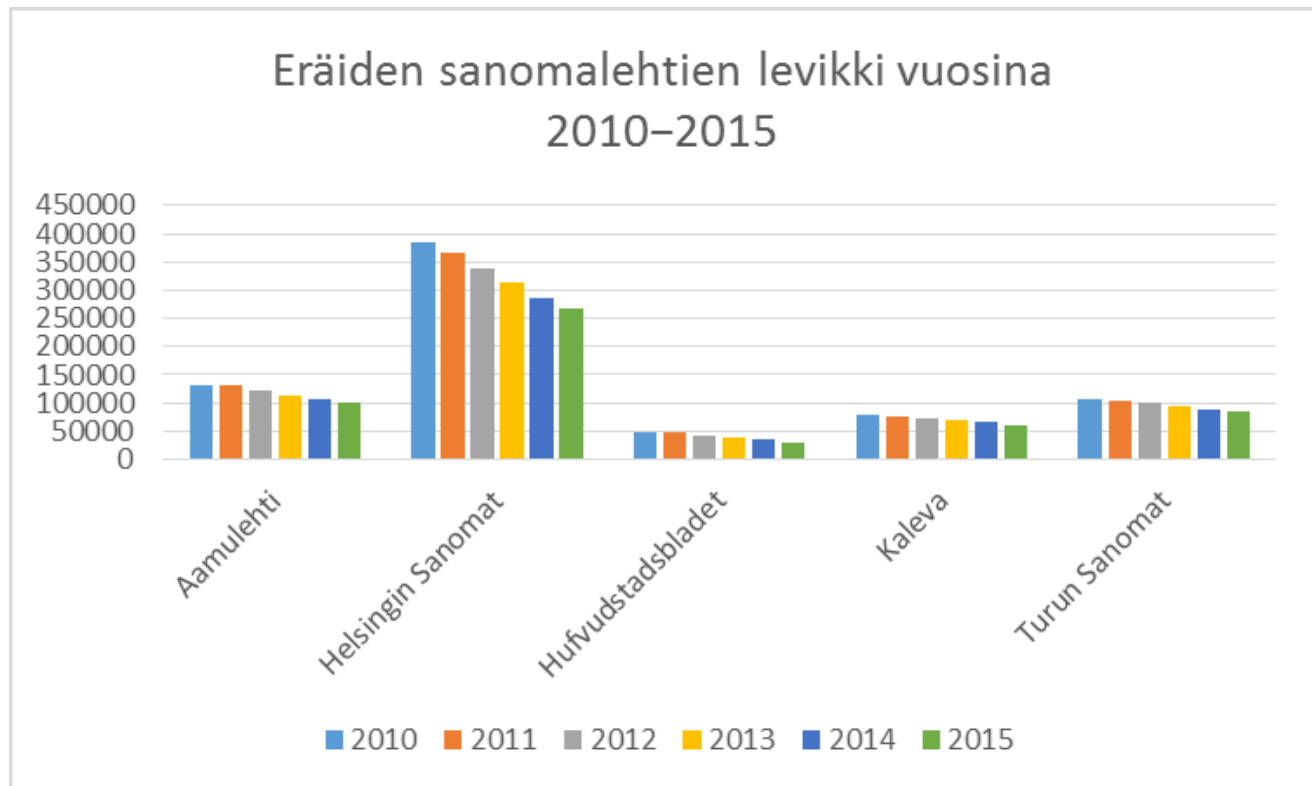
3.1 Miten parlamentin istuntopaikkojen vaihtelua voidaan perustella ja mitä kritiikkiä tuota käytäntöä vastaan voidaan esittää? (10 p.)

3.2 Euroopan komissio on vuodesta 2013 alkaen myöntänyt erityisiä tunnustuksia (European Heritage Label, EHL) merkittäville eurooppalaisille kulttuurimuistomerkeille. Videokatkkelmassa (aineisto 3.A) kuvataan kyseisen tunnustuksen saanutta Strasbourg aluetta. Hyödynnä videokatkkelmaa ja pohdi, miksi Strasbourg aluetta voidaan pitää nimenomaan eurooppalaisena kulttuurimuistomerkkinä. (10 p.)

4 Sanoma- ja aikakauslehtien levikki (20 p.) Tilastolliset kuviot (aineistot 4.A ja 4.B) liittyvät sanoma- ja aikakauslehtien levikkien kehitykseen 2010-luvulla.

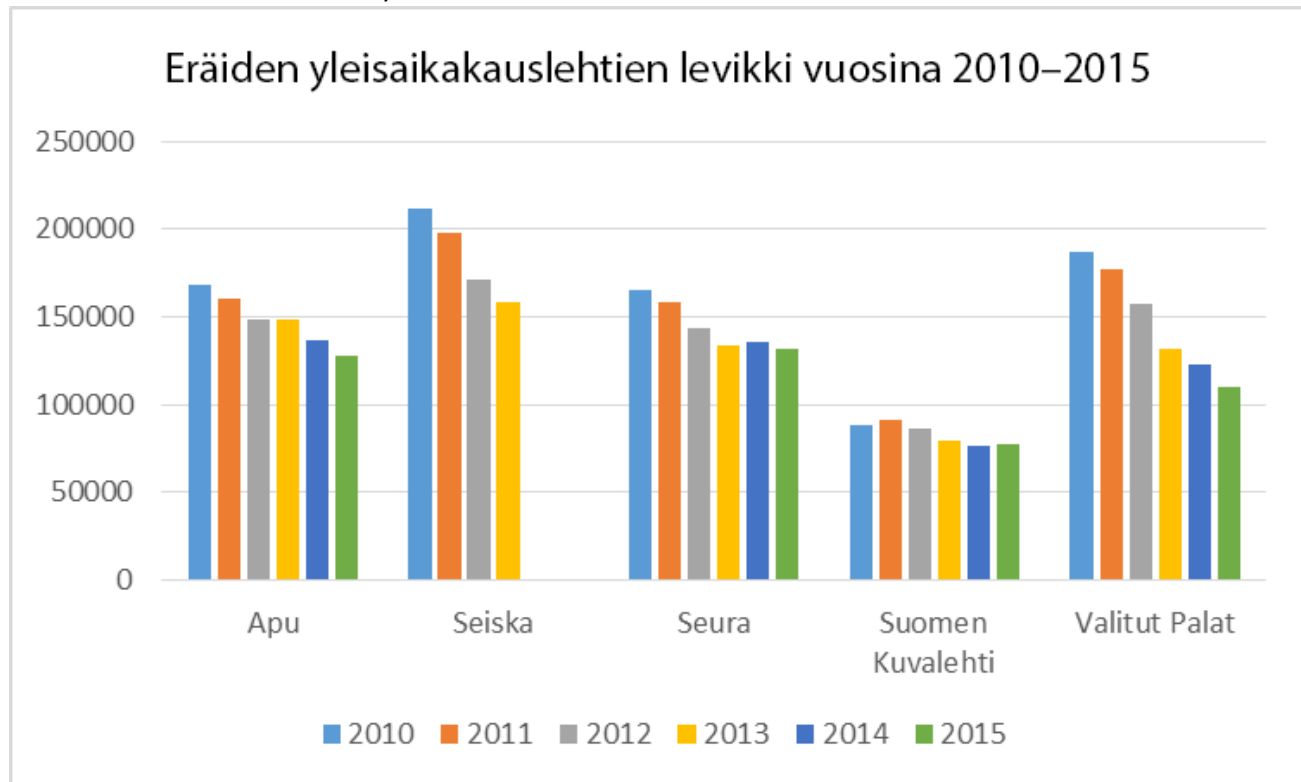
Aineisto:

4.A Tilastollinen kuvio: Eräiden sanomalehtien levikki vuosina 2010–2015

Lähde: www.mediaaudit.finland.fi. Viitattu 27.9.2016.

4.B Tilastollinen kuvio: Eräiden yleisaikakauslehtien levikki vuosina 2010–2015

Huom. *Seiskan* levikkitiedot puuttuvat vuosilta 2014–2015.

Lähde: www.mediaaudit.finland.fi. Viitattu 27.9.2016.

4.1 Mitä tarkoittavat kuvioihin (aineistot 4.A ja 4.B) liittyen termit *levikki* ja *trendi*? (4 p.)

4.2 Vertaile kuvioiden (aineistot 4.A ja 4.B) avulla suomalaisten sanomalehtien ja aikakauslehtien levikkien kehittymistä vuosina 2010–2015 ja pohdi tämän kehityksen seurauksia lehtien kannalta. (6 p.)

4.3 Erittele, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet levikkien (aineistot 4.A ja 4.B) kehitykseen. (10 p.)

5 Avio-oikeus (20 p.)

Mitä avio-oikeus tarkoittaa, ja mitä yhteiskunnallisia päämääriä avio-oikeus palvelee?

6 Kuluttajansuoja (20 p.)

Lahtisen perhe rakennutti kesäasunnolleen saunan. Työn otti hoitaakseen yritys, joka sopi Lahtisten kanssa rakennuksen, saunan kalusteiden ja rakennustyön kokonaishinnaksi 20 000 euroa sekä urakan kestoksi kaksi kuukautta. Asiasta sovittiin kirjallisesti. Töiden alettua huomattiin, että pihalla oli lisäksi tehtävä työkoneiden liikkumista varten järjestelyjä, ja niiden kustannukset yritys lupasi laskea myöhemmin tarkemmin. Sauna valmistui lopulta kuukauden myöhässä. Lahtiset saivat yritykseltä sovitun mukaisen laskun ja sen lisäksi vielä

erillisen suurehkon laskun toiselta yritykseltä, joka oli tehnyt pihan muutostyöt saunaa urakoineen yrityksen tilauksesta.

6.1 Tarkastele Lahtisten saunanrakennusprojektia kuluttajansuojasäännösten kannalta. (10 p.)

6.2 Selosta, mitä lain suomia keinoja Lahtisilla on toimia oikeuksiensa puolesta. (10 p.)

Osa II Vastaa 0–2 tehtävään. Saat vastata osien I ja II tehtävistä yhteensä enintään 5:een.

7 Kansalaisaloite poliittisena vaikuttamiskeinona (30 p.)

Suomessa on viime aikoina keskusteltu kansalaisaloitteen roolista poliittisessa päätöksenteossa.

Aineisto:

7.A Tilastollinen taulukko: Poliittisen osallistumisen eriytyminen – Eduskuntavaalitutkimus 2015
Taulukossa esiintyvät luvut ovat vastanneiden prosenttiosuuksia.

Ominaisuus (n)	En ole allekirjoittanut...		Olen allekirjoittanut...		Yhteensä
	...enkä aio allekirjoittaa	...mutta saattaisin allekirjoittaa	...1–2 kansalaisaloitetta	...vähintään 3 kansalaisaloitetta	
Ikä (1602)					
18–24 (171)	15,3	40,0	38,2	6,5	100
25–34 (253)	15,5	35,1	39,4	10,0	100
35–44 (268)	8,3	43,2	41,3	7,2	100
45–54 (194)	12,4	46,4	35,1	6,2	100
55–64 (318)	25,5	50,6	19,4	4,5	100
65– (398)	32,1	49,5	16,8	1,5	100
Sukupuoli (1602)					
Mies (785)	19,6	48,7	27,5	4,2	100
Nainen (817)	20,3	41,5	31,4	6,8	100
Äidinkieli (1602)					
Suomi (1496)	19,3	44,9	30,2	5,7	100
Ruotsi (80)	27,8	49,4	20,3	2,5	100
Jokin muu kieli (26)	33,3	41,7	16,7	8,3	100
Koulutus (1598)					
Ei ammattikoulutusta (219)	33,8	44,0	19,4	2,8	100
Ammattikoulu/-kurssi (383)	24,7	49,2	23,7	2,4	100
Keskiaste (481)	19,5	43,3	29,1	8,2	100
AMK (240)	15,5	41,8	36,0	6,7	100

Yliopisto (275)	6,7	46,7	40,4	6,3	100
Kuntaryhmä (1552)					
Pääkaupunkiseutu (241)	14,6	41,7	38,3	5,4	100
Kaupunkimainen kunta (872)	17,3	44,7	31,6	6,4	100
Taajaan asuttu kunta (256)	32,3	44,1	20,5	3,1	100
Maaseutumainen kunta (183)	22,3	53,1	20,7	3,9	100
Yhteensä	20,0	45,0	29,5	5,5	100

(Muokkaus: YTL)

Lähde: Kimmo Grönlund ja Hanna Wass (toim.): *Poliittisen osallistumisen eriytyminen – Eduskuntavaalitutkimus 2015*. Oikeusministeriön julkaisu 28/2016.

7.1 Mitä kansalaisaloite tarkoittaa Suomen poliittisessa järjestelmässä? (4 p.)

7.2 Tarkastele taulukkoa (aineisto 7.A). Minkälaisia olennaisia eroja eri väestöryhmien välillä näkyy niiden aktiivisuudessa allekirjoittaa kansalaisaloitteita? Pohdi, mistä nämä erot johtuvat. (14 p.)

7.3 Arvioi kansalaisaloitteiden merkitystä yhteiskunnallisena vaikutuskeinona. Käytä arvioinnin tukena tietojasi Suomessa tehdyistä kansalaisaloitteista. (12 p.)

8 Euroopan keskuspankin rahapolitiikka (30 p.)

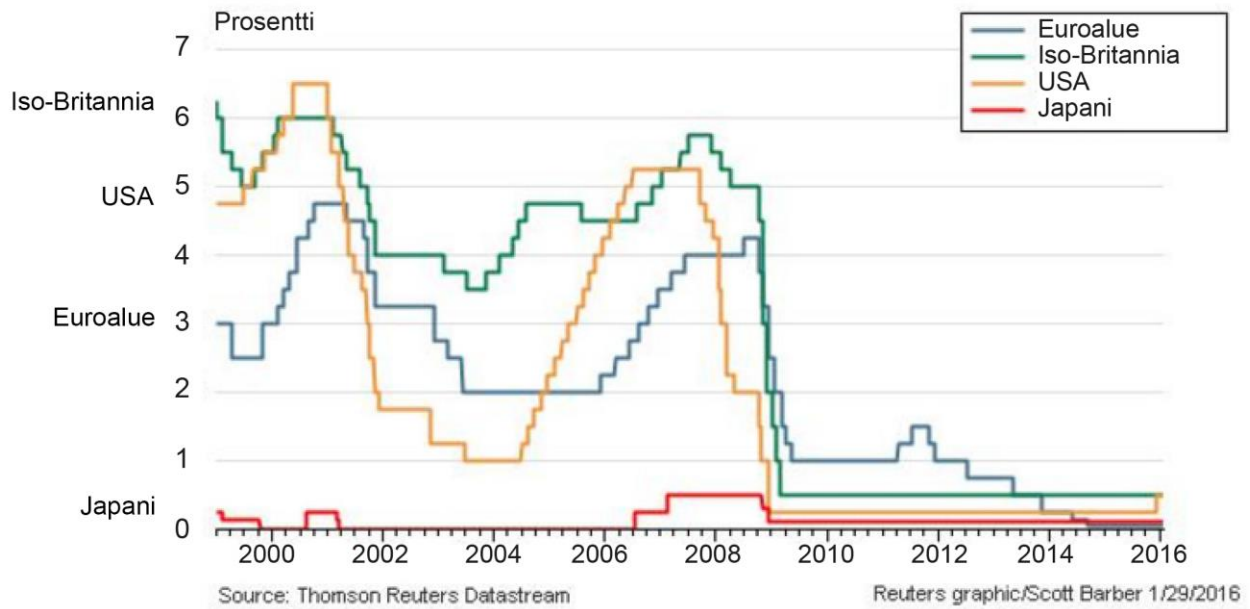
Tekstikatkelma (aineisto 8.A) ja tilastollinen kuvio (aineisto 8.B) liittyvät keskuspankkien, kuten Euroopan keskuspankin (EKP), viime vuosien rahapolitiikkaan. *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimittaja Paavo Rautio käsittelee kirjoituksessaan (aineisto 8.A) EKP:n toimien vaikutuksia euroalueen talouteen. Kuvio (aineisto 8.B) kuvaa maailman tärkeimpien keskuspankkien ohjauskorkojen kehitystä vuosina 1999–2016.

Aineisto: 8.A Tekstikatkelma: Paavo Rautio, *Rahan työntövoima alkaa loppua*

”Me emme tiedä, mitä olisi tapahtunut, ellei EKP olisi kaatanut rahaa markkinoille. Mutta käytetyn rahan määrä ei ole oikeassa suhteessa seurauksiin — raha ei ole johtanut investointien kasvuun euroalueella. — Elvyttävä vaikutus on ollut liian kapea: raha on nostattanut kotitalouksien velkaa ja taloutta, joka hyötyy suoraan kasvavista kotitalouksien lainoista.”

Lähde: Paavo Rautio, *Rahan työntövoima alkaa loppua*, *Helsingin Sanomat* 19.6.2016

8.B Tilastollinen kuvio: Euroopan keskuspankin, Ison-Britannian, USA:n ja Japanin keskuspankkien ohjauskorot prosentteina 1999–2016

Lähde: logs.reuters.com. Viitattu 22.8.2016.

8.1 Selitä, mitä tekstikatkelman (aineisto 8.A) alleviivattu kohta tarkoittaa. (4 p.)

8.2 Millä tavoin EKP on "kaatanut rahaa markkinoille" viime vuosina (aineisto 8.A)? (6 p.)

8.3 Mitä yhtäläisyyksiä ja eroja keskuspankkien ohjaukorkojen kehityksessä on ollut kuvion (aineisto 8.B) kuvaamana aikana, ja miten ne voidaan selittää? (10 p.)

8.4 Joidenkin arvioiden mukaan rahapolitiikka ei yksinään riitä Euroopan nykyisten talousongelmien ratkaisemiseen, vaan tarvitaan myös finanssipolitiikkaa. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa, ja mitä perusteita arvion tueksi on? (10 p.)

9 Euroopan unionin nykytila ja tulevaisuus (30 p.)

Piirros (aineisto 9.A) ja kaksi tekstikatkelmaa (aineistot 9.B ja 9.C) koskevat Euroopan unionin nykytilaa ja tulevaisuutta.

Aineisto: 9.A Kuva: Tom Janssenin piirros

Lähde: Piirtäjä Tom Janssen *Helsingin Sanomat* 4.6.2005

9.B Tekstikatkelma: Valtiovarainministeri Alexander Stubbin puhe Bruggessa

”Euroopan unionin työ on jatkuvaa kriisien hallintaa. Se ei aina näytä hyvältä, mutta lopulta ratkaisut löytyvät. EU:sta ei koskaan tule täydellistä, mutta ei ole löytynyt parempaakaan järjestelmää tuottamaan jäsenilleen rauhaa, vaurautta ja turvallisuutta — Maastrichtin sopimuksessa tehtiin valinta antaa vastuu rahapolitiikasta Euroopan unionille, mutta vastuu talouspolitiikasta jäi jäsenmaille. Kaikki meni hyvin, kunnes jäsenmaat alkoivat rikkoa itse asettamiaan sääntöjä. Ongelmiin vastattiin EU:lle klassisella tavalla: ensin syntyy kriisi, sitä seuraa sekasorto, ja lopulta löytyy ratkaisu — Alamme olla rajoilla demokraattisen legitimiteetin kanssa, ja jotain on tehtävä. Emme voi jatkaa niin, että ylikansallinen EU on aina syntipukki riippumatta siitä, tekeekö se liian vähän tai liian paljon. Jäsenmaat ovat olleet päättävässä asemassa. Siksi ne eivät voi myöskään väistää vastuuta päätöstensä seurauksista. Populistiset liikkeet saavat tukea ihmisiltä, jotka kokevat, ettei heitä kuunnella. Vaarana on, että tilanne pahenee, ellei ihmisten turhautumiseen kyetä vastaamaan. EU:n syyttäminen on helppoa, mutta viimeistään nyt luulisi olevan selvää, että tarvitsemme eurooppalaisia ratkaisuja talouteen, turvallisuuteen ja pakolaisuuteen. Ratkaisuja on yhdessä luotava, ja niitä on myös kansallisesti puolustettava.”

Lähde: Valtiovarainministeri Alexander Stubbin puhe, Brugge 7.10.2015

9.C Tekstikatkelma: Englannin keskuspankin entisen pääjohtajan Mervyn Kingin haastattelu

”Moni sanoo, että ei hätää. Euroopan unioni on aina kehittynyt kriisien kautta, mutta sellaista [kehitystä] ei ole tapahtunut. Ei ole pienintäkään merkkiä, että poliitikot rikkaissa maissa olisivat valmiita myöntämään kansalaisilleen tulonsiirtojen välttämättömyyden — Euroeliitin tapa ajaa omia vaateitaan uhkaa demokratiaa Euroopassa. Tämä on suurin ongelma, jonka manner kohtaa, ja se johtaa helposti vastareaktioon kansalaisissa.

Euroliitti ei tätä ymmärrä, vaan luulee sen olevan vain vaarallista populismia. Ei se ole, vaan on luonnollinen seuraus siitä, että ihmiset haluavat äänestää oman maansa hallituksen valtaan. Jos hallituksella on yhä vähemmän valtaa, ihmiset kääntyvät pois keskustasta kohti äärilaidan puolueita.”

Lähde: Englannin keskuspankin entisen pääjohtajan Mervyn Kingin haastattelu, *Helsingin Sanomat* 3.6.2016

9.1 Millä tavoin jäsenvaltiot voivat unionin säädösten mukaan käyttää päätösvaltaansa Euroopan unionissa? (10 p.)

9.2 Tulkitse piirrosta (aineisto 9.A). (6 p.)

9.3 Vertaile tekstikatkelmien (aineistot 9.B ja 9.C) näkemyksiä Euroopan unionin nykytilasta ja tulevaisuudesta. Arvioi väitteiden osuvuutta ja perustele kantasi. (14 p.)

Tarkista, että vastasit oikeaan määrään tehtäviä. Älä jätä mitään merkintöjä sellaisen tehtävän vastaukselle varattuun tilaan, jota et halua jättää arvosteltavaksi.

**YLIOPPILASTUTKINTOLAUTAKUNTA
STUDENTEXAMENSÄMÄNDEN**